

REGULERING AV FISKET ETTER ROGNKJEKS I 2025

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter rognkjeks i 2025 for Sametinget jf. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 4-3. Forslaget legges frem etter enighet med Sametinget.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektoratet har utført målinger for å fastsette ny omregningsfaktor, men vil måtte fortsette arbeidet for å kunne sette en endelig faktor. Den administrative omregningsfaktoren på 5,54 vil derfor bli videreført også i 2025.

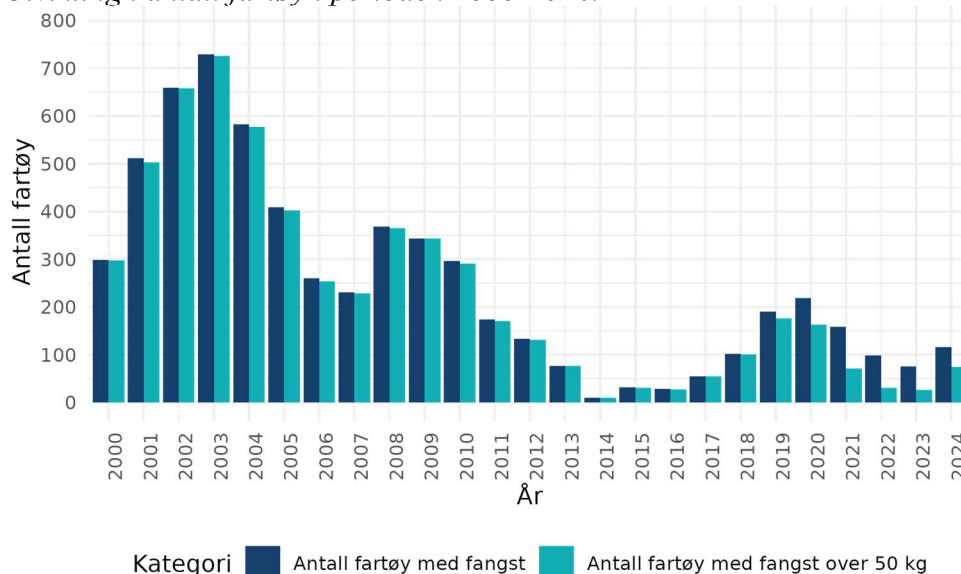
Fiskeridirektøren foreslår å redusere maksimalkvoten til 5 000 kilo utilvirket rognkjeksrogn i 2025.

Fiskeridirektøren foreslår at stoppdatoene for rognkjeksfisket blir videreført til 2025. Dette vil si at fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark vest for 26°Ø stoppes 20. juni 2025 og at fisket etter rognkjeks i Finnmark øst for 26°Ø stoppes 10. september 2025.

2. KORT OM DELTAKELSE

Figur 1 viser utviklingen i antall fartøy med fangst av rognkjeks, og antall fartøy med fangst på minst 50 kg rognkjeks i perioden 2000–2024. Deltakelsen i fisket påvirkes av størrelsen på maksimalkvoten, etterspørsel, vær og tilgjengelighet. Siden mange av fartøyene fisker torsk, påvirker torskefisket om og når fartøyene går på rognkjeksfiske.

Figur 1: Utvikling i antall fartøy i perioden 2000-2024.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 24. september 2024.

I 2014–2017 var det interesse for å fiske rognkjeks, men kjøperne ville ikke kjøpe rogn grunnet importørenes krav om miljømerking. Rognkjeks ble MSC-godkjent 9. oktober 2017 med tilbakevirkende kraft tilbake til 1. mars samme år. Godkjenningen bidro til økt deltakelse fram til 2019. Etter det har deltakelsen igjen falt, og deltakelsen de siste årene har vært på nivå med årene før MSC-godkjenningen. Fallet i deltakelse skyldes blant annet overproduksjon av rognkjeksrogn i andre land, markedsbegrensinger og priser. Se fjorårets reguleringspapirer «Sak 6/2023 Regulering av fisket etter rognkjeks i 2024» for nærmere beskrivelse.

3 FISKET ETTER ROGNKJEKS I 2024

3.1 OPPSUMMERING AV FISKET I NORDLAND, TROMS OG FINNMARK

Fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark er i 2024 regulert med maksimalkvoter på inntil 7 500 kg utilvirket rognkjeksrogn. Deltakervilkårene fra 2023 ble videreført for åpen og lukket gruppe i 2024.

Tabell 1 viser utviklingen i fangst og deltakelse i perioden 2016–2024. Tabellen tar kun for seg fangst omsatt gjennom Norges Råfisklag av fartøy som har levert minst 50 kg rognkjeks gjennom sesongen. Fangst av rognkall og levende rognkjeks er holdt utenfor.

Tabell 1: Utviklingen i fangst og deltakelse i fisket etter rognkjeks i perioden 2016–2024

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tilvirket rogn (t)	-	0,8	3,0	9,0	2,6	0,3	-	-	-
Utilvirket rogn (t)	64,7	93,1	178,6	206,7	121,7	77,8	32,5	36,4	103,2
Rund (t)	0,3	-	253,1	385,8	634,6	307,0	52,3	27,6	275,4
Omregnet til utilvirket rogn (t) ¹	64,8	94,1	220,1	275,4	219,7	133,5	41,9	41,4	152,9
Omregnet til rund vekt (t) ¹	433,9	630,7	1 474,5	1 845,4	1 471,7	739,5	232,0	229,3	847,0
Antall fartøy ²	27	55	100	175	162	71	31	26	74

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024

¹ All fangst omregnet til utilvirket rogn og til rund vekt, se omregningsfaktorer kapittel 5.

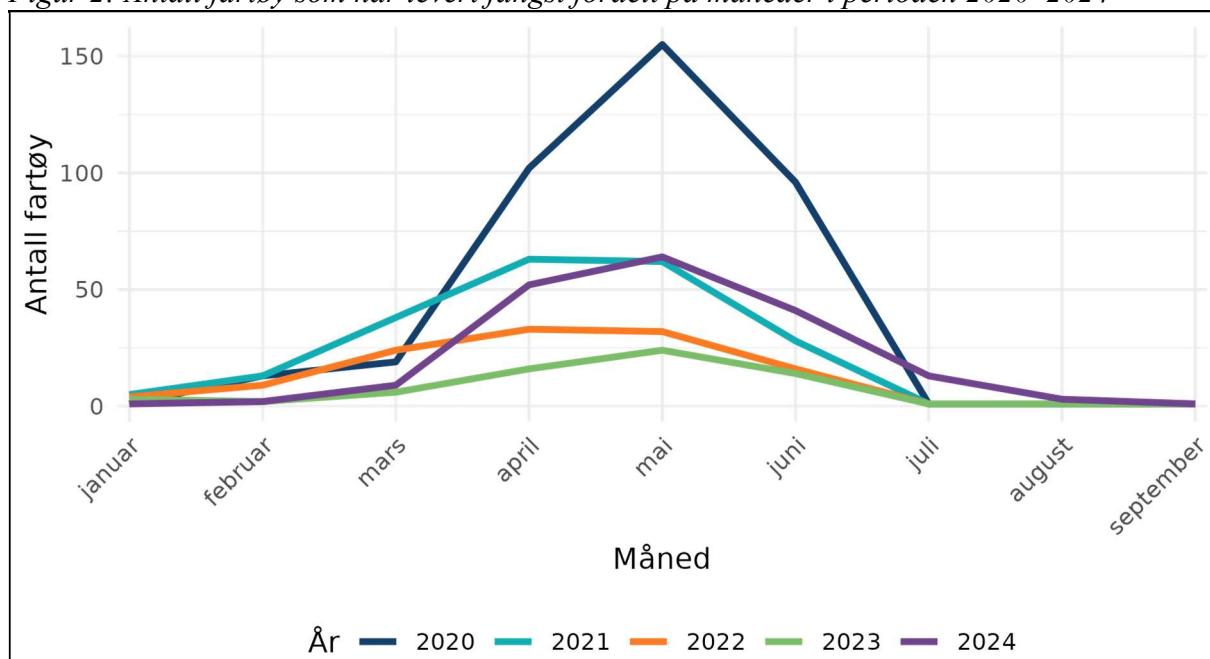
² Antall registreringsmerker.

Total fangst i rognkjeksfisket omregnet til utilvirket rogn endte på 152,9 tonn i 2024. Dette er en betydelig økning fra 2023. Antall fartøy som har levert mer enn 50 kg rognkjeks har også økt betydelig fra i fjor, og er litt over deltakelsen i 2021.

Hovedårsaken til økt deltakelse i årets rognkjeksfiske er kvotenedgangen i andre viktige fiskerier, og da særlig i torskefiske. Reduserte torskekvoter gjorde at flere fisket rognkjeks tidlig på sesongen. Siden rognkjeksfiske krever stor innsats og prisen på rogn så vidt har vært høyere enn prisen på sløyd torsk, har fiskere prioritert torskefisket foran rognkjeksfisket i år med høye torskekvoter.

Figur 2 viser antall fartøy som har levert fangst i de ulike månedene i fiskesesongen for årene 2020–2024. Slik som tidligere år var det registrert fangst på flest fartøy i mai. Fram til 2023 foregikk fisket i Nordland, Troms og Finnmark vest for 26°Ø til 20. juni, mens fiske i Finnmark øst for 26°Ø ble stoppet 5. juli. I 2024 har fiske i Finnmark øst for 26°Ø foregått fram til 10. september som en prøveordning.

Figur 2: Antall fartøy som har levert fangst fordelt på måneder i perioden 2020–2024

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024

Tabell 2 viser deltagelse fordelt på lengdegruppe (fangst over 50 kg) i perioden 2020–2024. Det er flest fartøy mellom 10 og 13 meter som deltar i dette fisket. Tabellen kan inkludere fartøy som har rognkjeks som har bifangst.

Tabell 2: Fangst (t) i rund vekt fordelt på fartøy (lengdefordeling) i perioden 2020–2024. Tabellen inkluderer fartøy som har fangst av rognkjeks over 50 kg.

Lengdegruppe	2020		2021		2022		2023		2024	
	Ant.	Fangst (t)	Ant.	Fangst (t)	Ant.	Fangst (t)	Ant.	Fangst (t)	Ant.	Fangst (t)
0,0–6,9 m	15	96	9	85	8	87	8	70	7	43
07–9,9 m	32	161	16	139	6	39	5	18	17	139
10–12,9 m	110	1 190	41	514	12	106	10	140	49	663
13 m og over	4	21	3	0	5	0	3	1	1	0
ikke oppgitt	1	3	2	2	-	-	1	0	-	-
Totalsum	162	1 472	71	740	31	232	26	229	74	847

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024

Tabell 3 viser minstepriser og gjennomsnittspriser for rogn for årene 2013–2024.

Tabell 3: Minstepriser og gjennomsnittspriser for rogn i perioden 2013 til 2024

År	Minstepriser (kr) utilvirket rogn kg	Gjennomsnittspriser (kr) utilvirket rogn kg
2013	30,00	30,00
2014	31,50	32,54
2015	31,50	31,50
2016	31,50	31,50
2017	34,00	34,95
2018	39,00	52,55
2019	47,00 ¹	80,95
2020	Dynamisk minstepris	82,61
2021	48,00	52,81
2022	48,00	54,76
2023	48,00	58,19
2024	48,00	56,85

Kilde: Norges Råfisklag og Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 3. oktober 2024.

¹ Dynamisk minstepris per 18. mars 2019.

Den høye gjennomsnittsprisen i 2019 og 2020 skyldes økt etterspørsel som følge av MSC-godkjenningen av norsk rognkjeks. Det har vært betydelig lavere priser i 2021 og 2022. Man ser en liten økning i gjennomsnittsprisen for rogn i 2023, og en liten nedgang for gjennomsnittsprisen for rogn i 2024.

Det meste av rognen saltes og eksporteres til Europa, da hovedsakelig til Sverige der rogn blir brukt i kaviarproduksjon. Sverige fungerer også som transittland der rogn blir sendt videre til land i EU. Noe av rogn som produseres først i sesongen pakkes og sendes fersk til auksjon i Danmark og havner på restaurantmarkedet. Skrottene til rognkjeks går hovedsakelig til ensilasje.

3.2 FISKET ETTER ROGNKJEKS OG ROGNKALL I HELE LANDET

Tabell 4 viser fangst av rognkall og rognkjeks i årene 2020–2024 over hele landet, ingen begrensning på registrert kvantum per fartøy.

Tabell 4: Fangst i rundvekt (kg) fordelt på art, salgslag og produkttilstand for 2020–2024

Art - FDIR	Salgslag	Produkttilstand	2020	2021	2022	2023	2024
Rognkall	Fiskehav SA	Levende	117	74	43	75	36
		Rund	60	65	18		
	Norges Råfisklag	Levende	488	575	265	319	445
		Rund	4038	32	102	86	32
	Vest-Norges Fiskesalgslag	Rund			4	13	
Sløyd med hode							
Rognkall totalt			665	746	428	493	513
Rognkjeks	Fiskehav SA	Levende	307	396	140	273	223
		Rogn	171		285	385	268
		Rund	522	504	1 197	574	266
		Sløyd med hode	23	2	149	115	
	Norges Råfisklag	Levende	16 211	12 456	7 411	4 756	3 161
		Rogn	837 232	432 676	179 951	201 745	571 629
		Rund	637 009	312 878	56 323	28 053	275 725
		Sløyd med hode	4	112		4	
	Norges Sildesalgslag	Rund	4 747	16 140	9 105	9 763	18 405
	Surofi	Rund			272		
		Sløyd med hode	355	65	26		16
	Vest-Norges Fiskesalgslag	Levende				8	8
		Rund	5	8	38	8	4
Rognkjeks totalt			1 496 581	775 229	254 302	245 676	869 701
Totalsum			1 497 246	775 975	254 730	246 169	870 214

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 24. september 2024.

¹Skagerakfisk og Rogaland Fiskesalgslag fusjonerte med virkning fra 1.1.2020 og heter nå Fiskehav. Fangsten fra disse to salgslagene er i denne oversikten registrert under Fiskehav SA.

Fangst etter levende rognkjeks og rognkall i 2024 pågår ennå per 12. september 2024.

Tabell 5: Fangst rognkall og rognkjeks i rundvekt (kg) fordelt på produkttilstand i 2020–2024.

ART	Produkttilstand	2020	2021	2022	2023	2024
Rognkall	Levende	605	649	308	394	481
	Rund	4 098	97	124	99	32
Rognkall totalt rund vekt (kg)		4 703	746	432	493	513
Rognkjeks	Levende	16 518	12 852	7 551	5 037	3 392
	Rogn	837 403	432 676	180 237	202 130	571 896
	Rund	642 283	329 530	64 544	38 398	294 400
	Sløyd med hode	382	179	175	119	16
Rognkjeks totalt rund vekt (kg)		1 496 586	775 237	252 507	245 684	869 704
Totalt rund vekt (kg)		1 501 289	775 983	252 939	246 177	870 217

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 24. september 2024.

3.3 BRUK AV ROGNKJEKS I HAVBRUK

Uttaket av rognkjeks og -kall til bekjempelse av lakselus i oppdrettsnæringen er fallende. Dette skyldes blant annet utfordringer knyttet til fiskevelferd og bruk av andre effektive metoder for å bekjempe lakselus. Rognkjeksen beiter på lus i temperaturer ned mot 4 grader, og er mer egnet i kaldere områder enn leppefisk. Berggyllt og bergnebb blir brukt fra Trøndelag og sørover, mens rognkjeks brukes over hele landet.

Det er rognkjeksyngelen (ca. 7 cm) som benyttes. For å produsere yngel bruker man villfanget kjeks og kall som stamfisk. Oppdrettere av rognkjeks ønsker å levere yngel hele året. Det er da behov for tilgang på stamfisk hele året, noe som har ført til at Fiskeridirektoratet har mottatt søknader om fangst av rognkjeks i de regulerte områdene utenom fangstperioden.

Tabell 6 viser fangst av levende rognkall og rognkjeks fordelt på salgslag for de fem siste årene. Siden fisket for 2024 ennå ikke er ferdig forventes en økning av årets kvantum.

Tabell 6: Fangst av levende rognkall og rognkjeks til oppdrett fordelt på salgslag¹ 2019–2023

ART	Salgslag	2020		2021		2022		2023		2024	
		Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%	Kg	%
Rognkall	Fiskehav SA	117	19 %	74	11 %	43	14 %	75	19 %	36	7 %
	Norges Råfisklag	488	81 %	575	89 %	265	86 %	319	81 %	445	93 %
Rognkall Totalt		605	100 %	649	100 %	308	100 %	394	100 %	481	100 %
Rognkjeks	Fiskehav SA	307	2 %	396	3 %	140	2 %	273	5%	223	7%
	Norges Råfisklag	16 211	98 %	12 456	97 %	7 411	98 %	4 756	95%	3 161	93%
	Vest-Norges Fiskesalgslag							8	<1%	8	<1%
Rognkjeks Totalt		16 518	100 %	12 852	100 %	7 551	100 %	5 037	100 %	3 392	100 %
Totalsum		17 124		13 501		7 859		5 431		3 873	

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024.

¹Skagerakfisk og Rogaland Fiskesalgslag fusjonerte med virkning fra 1.1.2020 og heter nå Fiskehav.

4 BESTANDSUTVIKLING

Etter forespørsel fra Fiskeridirektoratet har Havforskningsinstituttet (HI) for 2025 kommet med anbefalt uttak både i rå rogn og i rund vekt, se vedlegg.

HI anbefaler at reguleringstiltak sikrer at samlet fisket kvantum i 2025 ikke overskrider 400 tonn rå rogn. Dette tilsvarer 2 216 tonn rognkjeks ved bruk av omregningsfaktor på 5.54.

Ifølge HI er biomasse og antall rognkjeks i Norskehavet på samme nivå som i fjor. Antall fisk i Norskehavet er estimert til å være på omtrent samme nivå som i 2021. Usikkerheten er noe lavere. Estimert antall fisk, både voksne og yngel, har variert betydelig gjennom årene, men siden 2012 har antall fisk vært på et høyt nivå sammenlignet med 80-tallet.

I Barentshavet har det totale antallet fisk økt kraftig. Dette skyldes en betydelig økning av yngel som tyder på sterk rekruttering i 2023. Dataene i Barentshavet for 2024 er ennå ikke tilgjengelig.

I 2024 var kvoten 7 500 kg utilvirket rogn per båt. Landingene i 2024 ble totalt 139 tonn rogn, tilsvarende 35 % av totalt anbefalt maks kvantum.

I Norskehavet holder gytepotensialet seg innenfor konfidensintervallet til referansenivået.

Gytepotensialet for Barentshavet i 2024 er ikke tilgjengelige i oktober, men en projeksjon ble beregnet ved å bruke gjennomsnittlig gytebiomasse de fire siste årene. I Barentshavet har gytepotensialet vært nær referansenivået i flere år, og i 2024 er det innenfor konfidensintervallet. Det tilsvarende fiskepress er fortsatt under 5 %.

Estimatene som er brukt i vurderingen er innenfor referansenivået, relativt stabile, og fisketrykket, selv når man tar hensyn til kun Barentshavet, er lavt og under 5 %. Gitt den lave deltakelsen i fiskeriet, er nå maksimalt potensielt uttak under grensen for maksimalt uttak anbefalt av HI. Av disse grunnene anbefales det ikke å endre maks uttak fra 2024 til 2025.

5 OMREGNINGSFAKTOR

Siden rognkjeks i økende grad har blitt landet i rund tilstand de siste årene, så Fiskeridirektoratet våren 2020 at den etablerte omregningsfaktoren på 6,7 kunne synes å være for høy. Dette medførte en bekymring over at kvantum rogn, og dermed kvotefratrekket, ble underestimert og økte sannsynligheten for overfiske av den anbefalte kvoten. Da dette ble oppdaget ble det sendt ut en bestilling til Fiskeridirektoratets regioner om å gjennomføre målinger ved landing av rognkjeks i 2020, dette for å kunne etablere en ny omregningsfaktor for produktet. Målingene lot seg imidlertid ikke gjennomføre på grunn av koronapandemien.

Problemstillingen ble så tatt opp på reguleringsmøtet høsten 2020. For nærmere informasjon se sak 13/2020 Regulering av fisket etter rognkjeks i 2021 kapittel 5. I høringen ble det informert om at Fiskeridirektoratet ville vurdere å sette en administrativ faktor for sesongen 2021 i påvente av målinger og beregninger av ny omregningsfaktor.

Fiskeridirektoratet besluttet 15. januar 2021 å fastsette administrative omregningsfaktorer for rogn av rognkjeks. Omregningsfaktoren for utilvirket rogn av rognkjeks ble endret fra 6,70 til 5,54. Det ble samtidig nødvendig å endre omregningsfaktoren for saltet og sukkersaltet rogn av rognkjeks fra 8,30 til 6,65 fordi faktoren for dette produktet avhenger av faktoren for utilvirket rogn. Tabell 7 er en oversikt over omregningsfaktorene før og etter 2021.

Tabell 7: Oversikt over omregningsfaktorer

Produkttilstand	Utregning	Omregningsfaktor	
		Til 14.01.2021	Fra 14.01.21.
Rund til utilvirket	Dividert	6,7	5,54
Tilvirket til utilvirket	Multiplisert	130/105	130/105
Tilvirket til rund	Multiplisert	8,3	6,65
Utilvirket til rund	Multiplisert	6,7	5,54

Fiskeridirektoratet gjennomførte målinger på rognkjekslandinger i Nordland, Troms og Finnmark gjennom sesongen 2021. På grunn av pandemien ble det kun gjennomført 7 målinger på omregningsfaktorer av rogn: 4 målinger i Troms og Finnmark og 3 målinger i

Nordland. Disse målingene ga en gjennomsnittlig omregningsfaktor for utilvirket rogn av rognkjeks på 4,965 relatert til kvantum hunner. Materialet var imidlertid ikke tilstrekkelig til å kunne fastsette en ny omregningsfaktor for rogn av rognkjeks. Fiskeridirektoratet registrerte imidlertid at ingen prøver fra landinger fangstet i Troms viste innblanding av rognkall, mens prøver fra landinger i Nordland hadde innblanding av rognkall. Samlet sett for alle landingene som ble tatt prøver av utgjorde rognkall 2,6 % av landet kvantum. Det ble ikke utført målinger i 2022.

HI har tidligere gjennom sine kvoteråd brukt en omregningsfaktor på 3,3 for rårogn, denne er basert på målinger av rognkjeks (hunnfisk) fanget i islandske farvann. I 2023 utførte Fiskeridirektoratet og HI i lag 3 målinger på omregningsfaktor av rårogn og utilvirket rogn på Senja, samt andre biologiske målinger på rognkjeks. Målet var at Fiskeridirektoratet og HI skulle bli omforente i forståelse og bruk av omregningsfaktor for rognkjeks.

Målingene ga en gjennomsnittlig omregningsfaktor for utilvirket rogn av rognkjeks på 5,082 relatert til kvantum hunner. De 10 målingene på omregningsfaktor av rogn av rognkjeks som ble utført i 2021 og 2023, ga en gjennomsnittlig omregningsfaktor på 5,000 for utilvirket rogn.

Det tas sikte på å utføre flere målinger i 2025 for å kunne sette en endelig omregningsfaktor. Den administrative omregningsfaktoren på 5,54 for utilvirket rogn vil derfor bli videreført i 2025.

Grunnen til opprinnelig faktor på 6,7 var en antagelse om at det ble levert 50 % av hvert av kjønnene (rognkall og rognkjeks). Fangster uten innblanding av rognkall vil derfor gi en lavere omregningsfaktor enn fangster der det er innblanding av rognkall. Endring av maskevidde på rognkjeksgarn har imidlertid medført at andel rognkall i garnene har gått ned, i tillegg blir fangst av rognkall ofte gjenutsatt fordi de fortsatt er levedyktige. Det er imidlertid viktig at eventuell død eller døende rognkall i garnene blir registrert på sluttseddel.

Maksimalkvoten har vært angitt i kilo utilvirket rognkjeksrogn siden 2006. Tidligere var kvoten angitt i liter utilvirket rogn. Rognkjeks har tradisjonelt vært levert som rogn, i hovedsak utilvirket rogn. I årene etter at MSC-sertifiseringen kom på plass ble imidlertid en stadig større andel av fisket kvantum vært levert rund, se eksempelvis tabell 1. Økte leveranser av rund rognkjeks fra rundt 2018 gjorde at Fiskeridirektoratet i 2021 stilte spørsmål om maksimalkvoten bør settes i rundvekt og ikke utilvirket rogn. Problemstillingen kan bli tatt opp igjen når arbeidet med nye omregningsfaktorer er ferdigstilt.

6 REGULERINGSTILTAK I 2025

6.1 DELTAKELSESKRITERIER

Det ble i 1998 innført deltagerbegrensning for fartøy på eller over 13 meter største lengde i fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark. Bakgrunnen var et ønske om å beholde fisket til små kystnære fartøy. For å hindre en økning av fartøy over 13 meter ble fisket lukket og det ble ikke anledning til å erstatte fartøy over 13 meter. For fartøy under 13 meter er fisket åpent. Kriteriene for å delta i fisket i åpen og lukket gruppe fremgår av den årlige forskrift om deltagelse i kystfartøygruppens fiske (deltakerforskriften).

De siste årene har 2 fartøy oppfylt kravet for å delta i lukket gruppe. Aktivitetskravet innebærer blant annet at fartøyet må være 13 meter største lengde eller over, samt at eier av fartøyet har fisket og levert rognkjeks med dette fartøyet i ett av de tre siste årene. Disse to fartøyene har imidlertid ikke deltatt i rognkjeksfisket i 2021, 2022 eller 2023. Det er så langt en kan se ingen fartøy som oppfylte kriteriene for å delta i lukket gruppe i 2024. Videreføres gjeldende deltakervilkår i 2025 er det derfor ingen fartøy som vil delta i lukket gruppe.

6.2 MAKSIMALKVOTE

I 2024 ble det landet 152,9 tonn rognkjeks omregnet til utilvirket rogn, tilsvarende 847 tonn rognkjeks omregnet til rundvekt i rognkjeksfisket i Nordland, Troms og Finnmark (Tabell 8). Andelen rognkjeks som er levert rund har gått opp i 2024 etter å ha vært relativt lav i 2022 og 2023. I tillegg ble det landet levende rognkjeks til bruk i havbruk (se kapittel 3.3). Levende rognkjeks er ikke tatt med i statistikken i tabell 8 fordi det ikke inngår i det ordinære fiskeriet.

Tabell 8: Oversikt over levering av rognkjeks fordelt på produkttilstand, samt totale landinger omregnet til utilvirket rogn og rundvekt i perioden 2015–2024. Dette er fangst fra fartøy som har fisket mer enn 50 kg rognkjeks i løpet av året

Landinger per produkttilstand	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tilvirket rogn (t)	-	0,8	3,0	9,0	2,6	0,3	-	-	-
Utilvirket rogn (t)	64,7	93,1	178,6	206,7	121,7	77,8	32,5	36,4	103,2
Rund (t)	0,3	-	253,1	385,8	634,6	307,0	52,3	27,6	275,4
Totale landinger omregnet									
Utilvirket rogn (t) ¹	64,8	94,1	220,1	275,4	219,7	133,5	41,9	41,4	152,9
Rundvekt (t) ¹	433,9	630,7	1 474,5	1 845,4	1 471,7	739,5	232,0	229,3	847,0

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024.

¹ All fangst omregnet til utilvirket rogn og til rund vekt, se omregningsfaktorer kapittel 5.

Tabell 9 viser maksimalkvotens størrelse, antall fartøy totalt og antall fartøy som har fisket maksimalkvoten i årene 2015–2024. Levende rognkjeks fra Nordland, Troms og Finnmark er inkludert i beregningene.

Tabell 9: Fastsatt maksimalkvote, antall fartøy som har fisket mer enn 50 kg rognkjeks, antall fartøy som har fisket hele maksimalkvoten og hvor stor prosentandel av fartøyene som har fisket maksimalkvoten utgjør i perioden 2015–2024

År	Maksimalkvote	Totalt antall fartøy (>50 kg)	Antall fartøy som har fisket maksimalkvoten	Prosent
2015	3 500 kg	31	0	0,0 %
2016	4 000 kg	27	3	11,1 %
2017	4 000 kg	55	4	9,1 %
2018 ¹	4 000/7 000 kg	100	19/0	18,8 %/0 %
2019	5 000 kg	175	2	1,1 %
2020	5 000 kg	162	5	3,1 %
2021 ²	5 000/7 500 kg	71	8/1	11,3%/1,4 %
2022	7 500 kg	31	0	0,0 %
2023	7 500 kg	26	0	0,0 %
2024	7 500 kg	74	3	4,1 %

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 25. september 2024.

¹Kvoteøkning – antall ferdig med maksimalkvoten på 4 000 kg.

²Kvoteøkning – antall ferdig med maksimalkvoten på 5 000 kg og 7 500 kg.

Tre fartøy fisket maksimalkvoten på 7 500 kg utilvirket rognkjeksrogn i 2024, og fem fartøy fisket mer enn 7 000 kg. Til sammenligning var det to fartøy som leverte over 5 000 kg rogn i 2023, og et fartøy som leverte over 6 000 kg rogn i 2022. Deltakelsen er fortsatt langt lavere enn deltakelsen på begynnelsen av 2000-tallet.

I 2024 økte deltakelse, landinger og antall fartøy som har fisket maksimalkvoten. Hovedårsaken til dette kan være reduserte torskekvoter og reduserte kvoter i andre kvotebelagte fiskerier. Med tanke på kvotesituasjonen for torsk og andre fiskeslag forventes deltakelsen i rognkjeksfiske å øke ytterligere neste år.

På tross av at deltakelsen og landingene i rognkjeksfisket har økt betydelig fra 2023 til 2024, var uttaket av rognkjeks 247,1 tonn i 2024. Det er 61,8 % under det anbefalte uttaket på 400 tonn rå rogn. Ved en videreføring av det anbefalte uttaket kan landingene av rognkjeks mer enn dobles i 2025 før det overskrider 400 tonn rå rogn.

Med tanke på kvotesituasjonen i andre fiskerier er en slik økning et plausibelt scenario. Det kan derfor være behov for å sette maksimalkvoten noe lavere i 2025 for å ikke overskride anbefalt uttak. Maksimalkvoten kan eventuelt økes underveis i sesongen dersom deltakelsen i fisket tilsier det.

Fiskeridirektøren foreslår å redusere maksimalkvote til 5 000 kilogram utilvirket rognkjeksrogn i 2025.

6.3 FANGSTPERIODE

Høsten 2005 foreslo Fiskeridirektoratet å innføre en stoppdato i fisket etter rognkjeks. Forslaget ble begrunnet med at deler av næringen viste til at fangstperioden i noen områder hadde blitt strukket så langt ut i tid, at kun mindre deler av fisket rognkjeks hadde rogn som holdt tilfredsstillende kvalitet. Selv om tidspunkt for innsig og modningsgrad varierer langs kysten av Nord-Norge fant Fiskeridirektøren det likevel mest hensiktsmessig å fremme forslag om at det ble etablert en felles stoppdato.

Departementet fulgte tilrådingen og det ble derfor fra og med 2006 innført en egen stoppdato, 20. juni, i rognkjeksfisket.

Året etter innførte Fiskeri- og kystdepartementet en egen stoppdato i Finnmark øst for 26°Ø, denne datoen ble satt til 5. juli. Ifølge departementet var det ingen biologiske forklaringer på at kvaliteten på rognkjeksrogn forringes utover sesongen. Det ble fremhevet at rognkjeks er en porsjongsgyter, og kvaliteten på rognkjeksrogn er ensartet gjennom hele sesongen. Innsig av rognkjeks skjer puljevis, og det er derfor ikke påvist større andel utgytt/delvis utgytt fisk sent i sesongen enn tidligere. Merkeforsøk viste dessuten at rognkjeks som overlever gytingen forlater feltet umiddelbart etter siste gyting. Departementet begrunnet stoppdatoene med at undersøkelser viste at sene innsig av rognkjeks i hovedsak består av førstegangsgytere som er relativt små rognkjeks i motsetning til andregangsgyterne som er større. Relativt flere små rognkjeks utover sesongen er i hovedsak forklaringen på noe avtakende mengde rogn per fisk. Siden gytebestanden først og fremst består av første- og andregangsgytere, og bestandssituasjonen tatt i betraktning på det tidspunkt, var det ønskelig at beskatningen i størst

mulig grad ble skjøvet over på andregangsgytere. Dette var også bakgrunnen for bestemmelsen om en minste tillatt maskevidde i rognkjeksgarn.

Med bakgrunn i fangststatistikk ble det sammenliknet tidspunkter for fangstsesong i de ulike områdene. Analysen viste at det var en markert senere sesong i Øst-Finnmark. En senere stoppdato i dette området ville derfor slå mer rimelig ut for fiskerne. Mange fiskere i Øst-Finnmark hadde da forskjøvet sesongen noe lengre utover våren, grunnet større mengder kongekrabbe på fangstfeltene tidlig på våren. En utsettelse av fisket ville redusere mengden bifangst av kongekrabbe i rognkjeksgarnene. Disse stoppdatoene ble videreført fram til 2024.

I desember 2020 Sametinget ba om utvidelse av fiskeperioden for rognkjeks i området øst for 26 grader øst sendte Fiskeridirektoratet saken ut på høring våren 2021. I etterkant bestemte Fiskeridirektoratet å opprettholde gjeldende stoppdatoer i fisket etter rognkjeks. På reguleringsmøtet i 2023 foreslo Sametinget og Bivdu en prøveordning hvor fangstperioden i fisket etter rognkjeks i Finnmark øst for 26°Ø utvides. Hovedargumentet var bifangst av kongekrabbe som vanskeliggjør rognkjeksfiske i områder i perioden mai og juni. På bakgrunn av dette ble det fisket etter rognkjeks i Finnmark øst for 26°Ø utvidet til 10. september som en prøveordning.

Prøveordningen med utvidet fangstperiode i Finnmark, øst for 26°Ø, ble benyttet av 12 fartøy i 2024. Dette viser landings- og sluttseddelstatistikk for fartøy med landinger over 50 kg rognkjeks i hovedområde 03, fra 6. juli til 10. september. Åtte fartøy fanget mer enn 100 kg utilvirket rognkjeksrogn (omregnet). Tre fartøy fanget over 500 kg, og ett fanget mer enn 1000 kg. Fiskeridirektoratet foreslår å utvide prøveordningen til å også gjelde 2025, for å se hvordan interesse og deltakelse utvikler seg.

Fiskeridirektøren vil tilrå at fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark vest for 26°Ø stoppes 20. juni 2025.

Fiskeridirektøren tilrår videre at fisket etter rognkjeks i Finnmark øst for 26°Ø stoppes 10. september 2025 som en utvidelse av årets prøveordning.

6.4 DISPENSASJON FOR FISKE ETTER STAMFISK AV ROGNKJEKS OG ROGNKALL

Erfaring viser at det kan være behov for å gi enkelte dispensasjoner fra fredningstiden/fisketiden og maskeviddebestemmelse for å fiske stamfisk av rognkjeks og rognkall. Det er liknende reguleringer for å fiske stamfisk av leppefisk og for fangst av rognhummer. Dispensasjonsordningen for rognkjeks kan utformes på samme måte. Omfanget av fiske etter stamfisk er såpass beskjedent at Fiskeridirektoratet ikke ser noen utfordringer med å innføre slik adgang.

Fiskeridirektøren foreslår å innføre dispensasjonsmulighet for fiske etter stamfisk av rognkjeks og rognkall.

7 FRITIDSFISKE

Det er forbudt å fiske rognkjeks med fartøy som ikke er oppført i merkeregisteret. Forbudet ble innført sammen med maksimalkvoter på rognkjeks i en periode med høy deltagelse og stort fiskepress. Det er mange år siden det har vært et så omfattende fiske etter rognkjeks. Forbudet mot å fiske rognkjeks for fritidsfiskere kan derfor framstå som unødvendig. Et tilsvarende forbud for fritidsfiskere finnes ikke for andre arter. Fiskeridirektoratet mener at det nå ikke er nødvendig med et forbud mot å fiske rognkjeks for fritidsfiskere.

Ved en oppheving av forbud mot å fiske rognkjeks for fritidsfiskere vil det være rimelig å tillate omsetning, som for de fleste andre fiskeslag i fritidsfiske. Samtidig kan det være behov for en begrensning av omsetningen utover omsetningsbegrensningen på 50 000 kroner som gjelder fritidsfiske generelt. Fiskeridirektoratet foreslår å tillate omsetning av et kvantum i fritidsfiske som tilsvarer 600 kg utilvirket rognkjeksrogn per fartøy og person, tilsvarende begrensningen i ungdomsfiskeordningen. I denne sammenheng kan det bemerkes at ungdomsfiskeordningen for øvrig bygger på regelverket for fritidsfiske.

Fiskeridirektøren foreslår å fjerne forbudet mot å fiske rognkjeks for fritidsfiskere.

Fiskeridirektøren foreslår å begrense omsetningen av rognkjeks i fritidsfiske til et kvantum som tilsvarer 600 kg utilvirket rognkjeksrogn per fartøy og person.

8 UNGDOMSFISKEORDNINGEN

Etter innføring av stoppdatoer 20. juni og 5. juli, ble ungdomsfiskeordningen avviklet i 2007. Etter anmodning fra Sametinget ble ungdomsfiskeordningen for rognkjeksfiske gjeninnført i 2010. Ordningen er etter dette videreført. Innenfor ungdomsfiskeordningen kan det per fartøy og per person fiskes og landes et kvantum som tilsvarer inntil 600 kg utilvirket rognkjeksrogn. Fartøyet må være mindre enn 6 meter største lengde.

Ungdomsfiskeordningen fastsettes av Nærings- og fiskeridepartementet og er ikke til behandling i dette saksdokumentet. Dersom ungdomsfiskeordningen blir videreført i 2025 forutsettes det at den også inkluderer rognkjeks.

Tabell 10 viser antallet ungdommer som benyttet ungdomsfiskeordningen for rognkjeks i 2015–2024. Ingen deltok i ordningen for rognkjeks i 2023 og 2024. Fiskeperioden i ungdomsfiskeordningen for rognkjeks er lik fiskeperioden i ordinært rognkjeksfiske.

Tabell 10: Deltagere og fangst av utilvirket rognkjeksrogn (kg) i ungdomsfiskeordningen i perioden 2015-2023.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ant. deltagere	1	-	2	2	2	7	2	1	-	-
Kvantum (kg)	209	-	530	960	577	512	392	530	-	-

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 24. september 2024.